

EESTI TERIOLOOGIA SELTS

Seisukoht

13.04.2020, nr 1

Nahkhiired ei ole süüdi koroonapandeemia tekkes

Üle kogu maailma tehakse suuri jõupingutusi COVID-19 haiguse edasise leviku takistamiseks. Pandeemia on mõjutanud nii maailmamajandust, kui ka igapäevaseid sotsiaalseid suhteid.

Meedias on avaldatud artikleid, kus on viidatud nahkhiirtele kui COVID-19 pandeemia põhjustajatele või viiruse levitajale. Selline seos on olukorda liialt lihtsustav ja eksitav. [Arvestuslikult 75%](#) inimeste nakkushaigustest on zoonootilist päritolu ehk pärinevad mõnelt teiselt loomaliigilt. Nahkhiirtel, nagu ka teistel loomaliikidel, on omad viirused, mis levivad enamasti sama liigi või loomarühma isendite vahel ning need ei ole võimelised inimesi nakatama. Viiruse üle kandumiseks inimestele on sageli vaja võimendavat peremeesliiki (vaheperemeest), alles seejärel osutub viirus inimesele nakkavaks.

Uuringud näitavad, et nakkushaiguste [puhangute arv suureneb](#) iga aastakümnega märkimisväärselt. Praeguse epideemia puhul ei ole hetkel kindlalt teada, mis loomarühmalt pärineb algne viirusetüvi. Nahkhiiri, eriti aga troopikas elavaid perekonna sagarnina (*Rhinolophus*) liike, peetakse aga üheks tõenäolisemaks [kandidaadiks](#). Neilt on leitud mitmeid SARS-i sarnaseid viiruseid, kuid COVID-19 haigust põhjustavat viirust SARS-CoV-2 neilt siiani leitud ei ole. Silmas tuleb pidada, et koroonaviirused on laialt levinud ka teistel imetajarühmadel.

Zoonootiliste nakkushaiguste päritolu väljaselgitamine ei ole sageli lihtne ning sellest tervikpildi saamine võib olla üsna keerukas. Eksitava meediakajastuse ja vähese süvenemise tõttu on paiguti tekkinud arvamus, nagu oleks nahkhiired süüdi pandeemias või kujutavad nakkusohtu. Selle tulemusel on mitmetest piirkondadest laekunud teateid selle kohta, et kohalikud kogukonnad ning isegi valitsused on hakanud nahkhiiri hukkama, et vältida nakkuse ohtu.

Arvestades tekkinud olukorda on ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) [Rändliikide kaitse konventsioon](#) e [Bonni konventsioon](#) koos oma allorganisatsioonidega saatnud liikmesriikidele [märgukirja](#), milles märgib järgmist:

1. nahkhiired ei levita SARS-CoV-2 viirust. SARS-CoV-2 kandub edasi inimeselt inimesele;
2. ei ole teaduslikku kinnitust, et SARS-CoV-2 kandus vahetult nahkhiirelt inimestele. Uuringud viitavad sellele, et see toimus vaheperemeeste kaudu;

EESTI LOODUSUURIJATE SELTS EESTI TEADUSTE AKADEEMIA JUURES – Eesti Terioloogia Selts
Struve 2/ 51003 Tartu/ Registrikood 80006078/ www.elus.ee, www.terio.ee

ESTONIAN NATURALISTS' SOCIETY – Estonian Theriological Society
Struve 2/ 51003 Tartu, Estonia/ www.elus.ee, www.terio.ee

3. maailmas on üle 1400 nahkhiireliigi. Neist paljud on kohanenud eluks inimeste lähedal (linnades, parkides, aedades), kuid nad ei kujuta endast inimestele ilma otsese kontaktita suuremat ohtu, kui teised metsloomad;
4. nahkhiired omavad ökosüsteemis tähtsat rolli ning tagavad inimesele arvukaid ökoloogilisi hüvesid: tolmeldavad troopikas taimi, levitavad seemneid, reguleerivad kahjurputukate arvukust;
5. Euroopas on kõik nahkhiireliigid kaitstud nii rahvusvaheliste lepete kui ka riikide tasemel. Mitmed liigid, nii Euroopas kui mujal maailmas, vajavad populatsioonide hea käekäigu tagamiseks kaitset. Nahkhiirte tapmine ei aita vähendada SARS-CoV-2 levikut, küll aga halvendab see mitmete liikide olukorda.

Eesti Terioloogia Selts ühineb nende seisukohtadega.

Lisaks juhib Eesti Terioloogia Selts tähelepanu sellele, et [uuringud](#) on näidanud zoonootiliste haiguste puhangute taga pole peaaegu kunagi see liik, kust haigus pärineb, vaid muutused keskkonnas ja inimeste käitumises. Majanduslikel põhjustel tekitatud muutused maastikus (metsade raiumine, ekstensiivsed kaevandused, teede ehitus, metsloomadega kaubitsemise kommertsialiseerimine) ja rahva arvu kasv viivad inimesed hüppeliselt tihedamatesse kontaktidesse looduslike liikidega. See võimaldab zoonootiliste haiguste levimist inimesele ning üldine globaliseerumine aitab viirusel jõuda kiirelt üle kogu planeedi.

Lisainfo:

Rauno Kalda rauno.kalda@gmail.com tel. 55582926

Tiit Maran tiit.maran@gmail.com tel. 5066859